Instruccions de manual

‘Hardcore’, abundant i gratuïta: com afecta la pornografia en línia els gustos sexuals? I les idees del jovent?

© *The Economist*

L’any 2013 a Peter Morley-Souter, un adolescent britànic que dibuixava tires còmiques amb la seva germana Rose per passar l’estona, un amic seu li va enviar una paròdia de Calvin i Hobbes, una tira sobre un nen de sis anys i el seu tigre de peluix. S’hi veia la parella de protagonistes mantenint relacions sexuals amb la mare de Calvin. Morley-Souter va penjar la seva resposta a internet: un dibuix d’ell amb cara d’angoixa mirant la pantalla de l’ordinador (que no es veia) acompanyat del text “Norma 34: D’això també se’n fa porno. No hi ha excepcions”.

Aleshores la norma 34 semblava una exageració, però deia tant sobre la gran diversitat d’obscenitats que es poden trobar a internet que l’expressió va arrelar. Ara sembla molt propera a la realitat: es poden buscar per termes (entre els quals els atributs dels actors, els actes que s’hi mostren i les parts del cos que s’hi fan servir) imatges i vídeos als portals de pornografia comercial i als *tubes*, webs de ràpid creixement on s’apleguen continguts gratuïts amateurs i professionals, i que viuen dels anuncis. No hi ha cap vici ni cap pràctica fastigosa que sigui massa fosca per tenir la seva web, des de la parafília de l’infantilisme fins a la zoofília.

“Internet està fet per al porno”, com fa la lletra d’un tema del musical de Broadway *Avenue Q*: una altra exageració amb un nucli de veritat. Els neurocientífics Ogi Ogas i Sai Gaddam han utilitzat un bon nombre de fonts per calcular quin volum d’internet està dedicat al porno i amb quina freqüència s’accedeix a aquest tipus de material. Han presentat els resultats en un llibre, *A Billion Wicked Thoughts* (‘Mil milions de mals pensaments’). Van calcular que del milió de webs més visitats, llistats per l’empresa d’anàlisi d’internet Alexa, un 4% està dedicat a la pornografia. Molts grans portals no especialitzats, com Tumblr, on els usuaris col·loquen imatges, també tenen contingut eròtic.

Ogas i Gaddam també van analitzar els 434 milions de cerques fetes a Dogpile, un portal que dóna resultats de tots els grans motors de cerca, entre el juliol del 2009 i el febrer del 2011. Gairebé 49 milions, un 11%, eren de naturalesa clarament sexual. Un altre conjunt de dades amb cerques de tres mesos fetes per 660.000 clients d’AOL, que l’empresa va publicar el 2006, els va permetre establir que alguns termes aparentment innocents eren buscats més sovint en cadenes de cerques de material sexual (“animadores universitàries”, per exemple). El sexe de prop d’una desena part dels clients d’AOL es podia deduir de les seves altres cerques, que, juntament

amb dades de PornHub, el web de porno comercial més gran, va permetre als dos neurocientífics comparar les tendències d'homes i dones. Les dones semblen menys interessades en el porno que els homes: PornHub diu que un quart dels qui hi accedeixen són dones. Però les dones a qui agrada el porno miren principalment el mateix que els homes; visiten molt més PornHub i webs semblants que portals destinats a dones.

Des que els humans del paleolític van aconseguir pintar i esculpir, els nous mitjans s'han fet servir per fer representacions sexuals explícites. Algunes de les primeres fotografies i pel·lícules presentaven dones nues o despullant-se. Però eren cares: a mitjan segle XIX, abans de l'arribada dels negatius i de la impressió en mitjos tons, una foto d'una prostituta despullada costava més que contractar-la per tenir-hi relacions sexuals. No va ser fins al 1953, quan Hugh Hefner va publicar a *Playboy* una foto de Marilyn Monroe despullada, que el porno va entrar al mercat de masses. A final dels vuitanta el vídeo va fer possible mirar films per a adults a casa. Hi ha qui atribueix la victòria del VHS davant Betamax al rebuig de Sony de permetre als productors de porno que fessin servir la seva tecnologia per a la producció en massa.

Pornografia al descobert

L'augment de l'obscenitat ha desencadenat un pànic moral. Influïda per una aliança de feministes de dreta i esquerra i de conservadors religiosos, el 1986 una comissió federal dels Estats Units va concloure que la pornografia era degradant per a les dones, provocava violència sexual i danys de llarga durada als adolescents, i que representava un "perill clar i real per a la salut pública nord-americana". Però amb el pas del temps aquelles conclusions van semblar alarmistes. L'estatus de la dona va millorar i els índexs de violacions, els maltractaments domèstics i els embarassos d'adolescents van reduir-se en tot el món desenvolupat. Diversos estudis que contemplen variacions en la introducció de lleis de pornografia més liberals en diferents països conclouen que una major disponibilitat de pornografia fins i tot podria haver influït en la reducció de la violència.

Però, tal com apuntaven la norma 34 i *Avenue Q*, ara el porno ha transcendit les fronteres de les revistes eròtiques i les pel·lícules picants. El resultat és un nou pànic pel porno. El material gratuït en els *tubes* i en els blogs d'amateurs ha portat els pornògrafs comercials a produir contingut cada vegada més extrem per sobreviure. Molts webs pornogràfics estan allotjats a Rússia i altres llocs de legalitat laxa, i així aconsegueixen que països amb autoritzacions segons l'edat i normatives contra imatges ultraviolentes i escatològiques no els les puguin fer complir. Els aparells portàtils fan més fàcil mirar porno en la intimitat d'un dormitori (o al lloc de treball o en un pati). Els adolescents amb coneixements informàtics poden elidir fàcilment els filtres de contingut amb l'ajuda d'una VPN ('xarxa privada virtual', per les sigles en anglès).

Alguns detractors del porno reprenen vells arguments: a Islàndia, que fa poc va contemplar la possibilitat d'una prohibició (inaplicable) de la pornografia a internet, els activistes adduïen suposades connexions amb la violència sexual, el dany a infants i la degradació de dones. D'altres, però, indiquen noves preocupacions. Al fòrum NoFap Reddit (en anglès, *fapping* és una manera col·loquial de dir 'masturbar-se'), els comentaris no es refereixen a objeccions morals o danys potencials a altres persones, sinó als efectes en els mateixos consumidors. Molts membres diuen que han mirat porno des de l'inici de l'adolescència i que hi estan enganxats. Alguns diuen →

SEGONS PORNHUB, UN 75% DELS USUARIS SÓN HOMES. LES DONES BUSQUEN EL MATEIX TIPUS DE PORNO

→ que ja no poden tenir una erecció o un orgasme sense el porno.

La principal preocupació és pels adolescents, que ara tenen normalment accés a una gran quantitat de pornografia molt abans de tenir activitat sexual. No seran capaços d'adonar-se de fins a quin punt és poc realista? Com estan afectant les actrius de pits enormes i els actors incansables i monstruosament dotats la imatge corporal i l'autoestima dels consumidors? Persones que treballen amb adolescents, com Meg Kaplan, psicòloga de la Universitat de Columbia que tracta els acusats de delictes sexuals, creu probable que alguns dels gustos sexuals es formin cap a la pubertat. Això vol dir que una exposició a deshora a material desagradable o estrambòtic podria causar un problema per a tota la vida.

Hi ha un canvi social que desperta una profunda preocupació: podríeu pensar, doncs, que hauria desencadenat una allau de recerca d'alta qualitat i ben finançada, però us equivocaríeu. El 2013 l'Oficina del Comissionat per la Infància d'Anglaterra va avaluar els efectes del porno en el jovent. La conclusió va ser que en conjunt la pornografia sí que influïa els joves de manera negativa, sobretot creant-los unes idees poc realistes del sexe. L'equip va utilitzar títols i resums per identificar 2.304 articles acadèmics, però després de llegir-los els va descartar tots llevat de 276. Va concloure finalment que només 79 oferien proves d'alta qualitat.

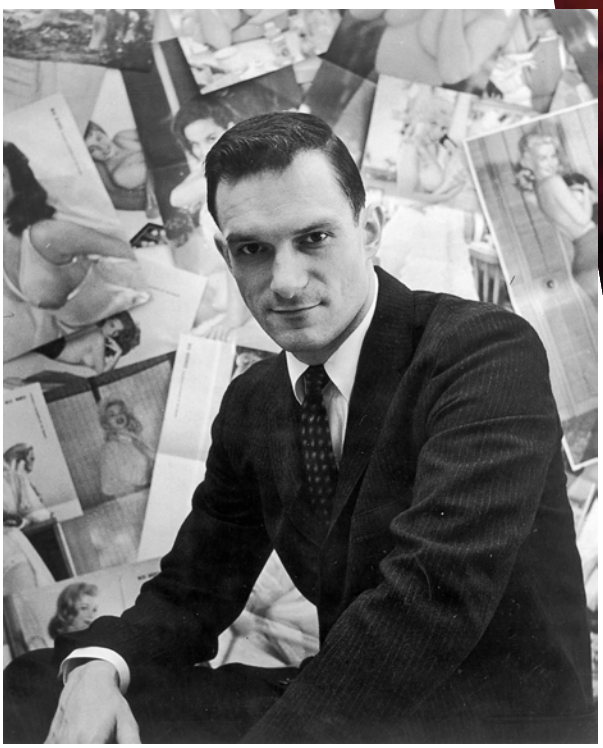

Els qui financen projectes de recerca al Regne Unit i a tot arreu solen ser reticents respecte a les qüestions sexuals, per no dir el porno. Els empleats dels National Institutes of Health dels Estats Units (NIH) recomanen als sol·licitants que evitin la paraula "sexual" en les peticions de finançament, diu Nicole Prause, neurocientífica de l'UCLA, encara que el tema sigui el funcionament sexual. Cap ordinador comprat amb finançament dels NIH pot contenir imatges o pel·lícules de sexe, fet que planteja la qüestió de com han de dur a terme la seva feina els qui fan recerca sobre el sexe. Kaplan diu que

PIONERS. Quan Hugh Heffner, a baix, va publicar al *Playboy* fotos de Marilyn Monroe despullada, el 1953, el porno va entrar al mercat de masses.

ADDICTES. L'addicció al porno, si bé existeix, és molt infreqüent. Valerie Voon, de Cambridge, va poder estudiar 23 homes pornoaddictes. En veure porno, els escàners cerebrals marquen els patrons típics dels consumidors de droga quan veuen droga.

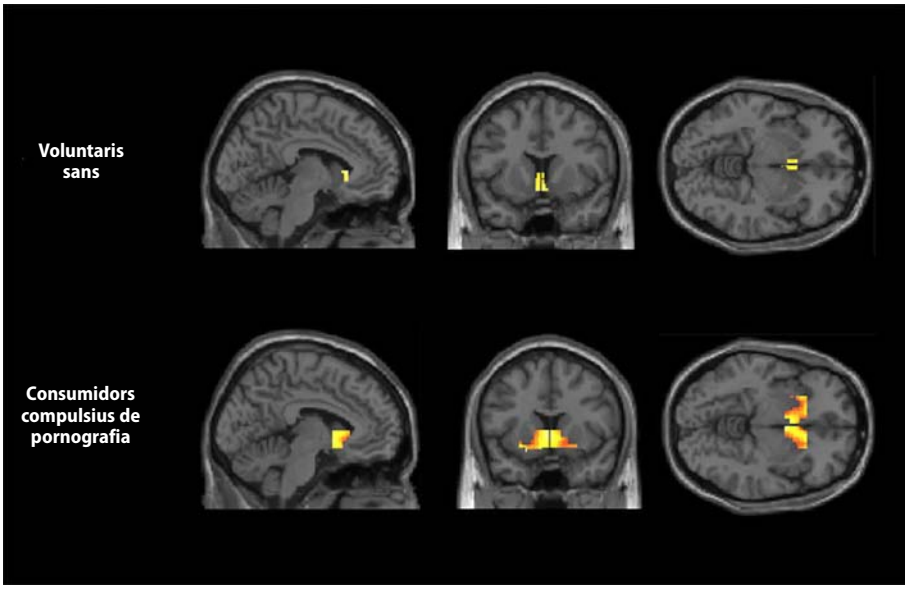

ella fa anys que s'escarrassa per obtenir finançament d'on sigui per estudiar els agressors sexuals joves. Falta fins i tot, lamenta Kaplan, que es faci recerca sobre el funcionament sexual normal. Quina esperança hi ha, doncs, que es pugui entendre com és que es desvien les coses?

La millor manera d'estudiar els efectes del porno seria mostrar-ne a un grup de persones seleccionat a l'atzar amb un grup de control que mirés altres coses excitants, com esports o accidents de cotxe. Les diferències en les accions i les actituds es podrien resseguir al llarg del temps. El 1986 Neil Malamuth, de l'UCLA, va fer servir aquest procediment per demostrar que l'exposició a pornografia violenta reforçava les actituds misògines, potser perquè les normalitzava, si bé només en homes que ja tenien aquella actitud. Però des de llavors els comitès d'ètica han restringit estudis com aquell. Només que un defensor d'un cas de violació culpés del crim la pornografia amb l'ajuda d'un investigador –encara que fos injustament– seria un desastre financer i de relacions públiques.

Per això molts estudis sobre pornografia no van més enllà d'establir correlacions entre la mesura en què la gent diu que mira porno i les seves altres característiques. Diversos investigadors han descobert que l'acceptació de mirar porno és més alta en gent que té dificultats de relació, disfunció erèctil i molts altres problemes socials i mèdics. Els qui en miren amb més intensitat és probable que comencessin a ser sexualment actius més aviat, que consideressin el sexe com una mera funció fisiològica, com menjar o beure, i que haguessin intentat coartar els altres a tenir relacions sexuals. Però ningú no sap què va primer: el porno o el problema.

Els joves són especialment difícils d'estudiar. En la majoria de llocs és il·legal fer mirar pornografia a menors, cosa que significa que els investigadors han de confiar en el que els diuen. Però els adolescents gairebé mai parlen obertament amb adults sobre cap qüestió, i encara menys sobre hàbits compromesos que saben que no són ben vistos. I parlar només sobre l'exposició directa no inclou els que no han mirat porno directament però que n'han sentit parlar per companys de classe. Per això els resultats d'enquestes, com una de feta a escala europea el 2010 segons la qual un 14% dels nois d'entre 9 i 16 anys havien mirat porno durant l'any anterior, és probable que siguin xifres a la baixa. Aquella enquesta també era anterior als *smartphone* i als iPads, que han fet molt més accessible el porno i han fet augmentar enormement el material gratuït. Altres investigadors han preguntat a estudiants universitaris quan van mirar porno per primera vegada, però en aquest cas cal refiar-se de la precisió dels records, i els resultats segur que no estan actualitzats.

Per què creieu que va néixer internet?

Una de les afirmacions més alarmants és que els usuaris es poden tornar tan dependents del porno com altres ho són de les drogues. Al març ChildLine i NSPCC, dues grans organitzacions benèfiques per als infants, van publicar una enquesta que deia que un de cada deu nens britànics d'entre 12 i 13 anys tenien por de tornar-se "addictes al porno". Aviat es va saber que l'havia duta a terme una empresa de màrqueting coneguda pels seus exercicis de construcció de marca. Desenes d'experts i educadors sexuals van firmar una carta oberta dient que no era "indicatiu d'un dany real sinó que més aviat aportava proves que alguns joves tenien por que la pornografia els pogués fer mal".

Els estudis més fiables indiquen que l'addició al porno, si bé existeix, és molt infreqüent. Valeri Voon, de la Universitat de Cambridge, va analitzar 23 homes a qui el consum de porno havia causat greus problemes: alguns havien perdut la feina o la parella per la seva incapacitat de controlar el que miraven, i d'altres havien gastat grans quantitats de diners en webs pornogràfics o deien que eren incapaços de tenir una erecció sense la pornografia. Escanejant-los el cervell mentre miraven pornografia es veien patrons típics de consumidors de →

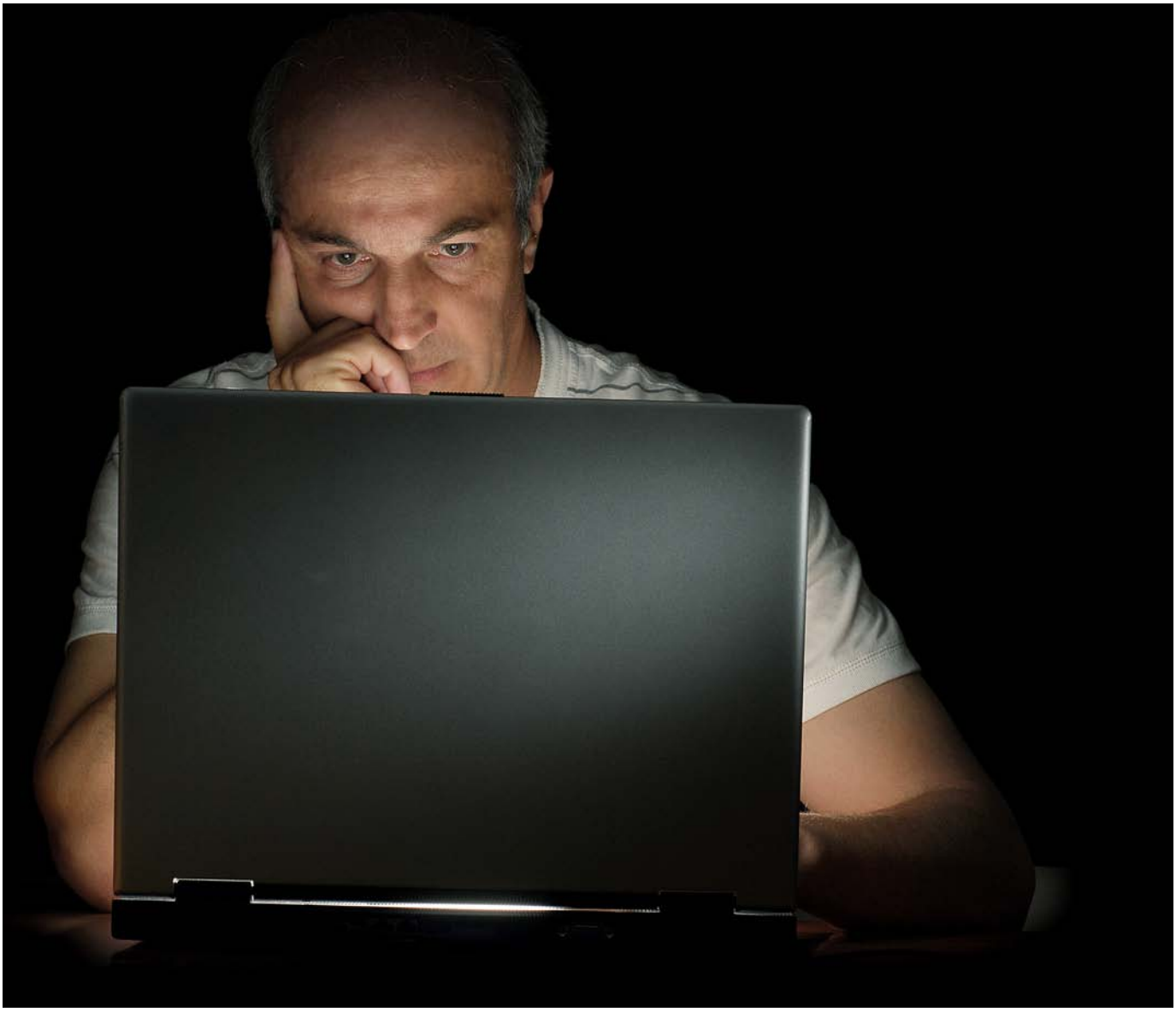

droga quan veuen elements relacionats amb les drogues. Alguns presentaven un signe clàssic d'addicció: tot i desitjar la pornografia, ja no en gaudien. En un altre estudi de "biaix d'atenció" responien amb una rapidesa fora del normal a imatges pornogràfiques, cosa també típica de l'addició. En els controls no es van veure patrons similars. Però fins i tot dins aquest grup greument afectat, la doctora Voon va veure una gran variació en la resposta cerebral.

Prause també va escanejar el cervell d'homes i dones que consideren que miren massa porno. No va trobar cap relació entre el nombre i la severitat dels problemes que manifestaven tenir i la naturalesa "de drogoaddicte" de les seves respostes a imatges pornogràfiques. Unes actituds conservadores o un ambient familiar religiós poden ser factors que incrementin la probabilitat que algú declari que fa un ús problemàtic de la pornografia, diu Prause. "Amb el porno, la gent diu que hi és addicta quan simplement li agrada".

"Els clients són més alarmistes que jo", diu Ian Kerner, sexòleg i autor de *She Comes First: The Thinking Man's Guide to Pleasuring a Woman* ('Ella primer: guia per a l'home intel·ligent sobre com donar plaer a una dona'). Molts dels meus clients miren molt de porno a internet, em diuen que tenen la libido baixa i que tenen problemes d'erecció o amb l'orgasme, i arriben a la conclusió que són addictes al porno. Però sovint els seus problemes es poden solucionar d'una manera força simple. El doctor Kerner va demanar a una dotzena de clients amb problemes d'erecció que deixessin de mirar porno per internet durant unes quantes setmanes. Es masturbaven menys: els costava massa feina fantasiejar sense ajuda, posar-se un DVD o comprar-se una revista. Uns quants van veure com els retornava la libido.

L'efecte més comú de l'hàbit de mirar porno, diu Geoffrey Miller, psicòleg de la Universitat de Nou Mèxic, és una tendència a mirar una mica menys la televisió. Però alguns dels qui truquen al seu *podcast* sobre sexe *The Mating Grounds* ('Els fonaments de l'aparella-

VISIONS. A dalt, d'esquerra a dreta, el sexòleg Ian Kerner, el psicòleg Geoffrey Miller i l'executiva publicitària Cindy Gallop; a sota, la neurocientífica Nicole Prause.

ment') són homes joves que han deixat relacions i molt més: treballen en feines de poc estrès, fumen molta marihuana i miren molta pornografia. Li pregunten com capgirar la seva vida i trobar xicota. Miller els recomana passos senzills, començant per fer exercici i millorar la dieta, continuar amb exercicis d'autoconsciència i meditació i repassar els coneixements generals, tot de coses que "fan augmentar el seu valor per aparellar-se". Els substituts fàcils dels plaers reals no els causen els problemes, diu, però faciliten que es quedin encallats en una rutina.

Ho sabràs quan ho vegis

Hi ha qui tem que els consumidors de porno per internet que comencen amb coses convencionals aniran clicant, trobaran coses més dures i els acabarà agradant. Això es podria pensar que és un perill per als adolescents. Però els gustos dels adults semblen bastant fixats, i són força rutinaris. Ogas i Gaddam van descobrir que la majoria dels qui busquen pornografia tenen un o dos interessos estables (parts del cos, pràctiques sexuals, característiques dels actors, etc.). Durant els tres mesos que cobreixen les dades d'AOL, el 56% dels qui van buscar porno van fer servir termes en només una categoria. El nombre mitjà de categories va ser de dues. Menys d'un 1% va buscar termes en deu categories o més. Les quatre categories més buscades eren paraules relacionades amb joventut, pits, vagines i culs. El principal interès sexual que busca a internet un home heterosexual és *busty teen* ('adolescent amb els pits grossos') o alguna variant, diu Ogas. "Els homes no comencen buscant pits grossos i després deriven fins a la bestialitat".

Això és tranquil·litzador, ben mirat. Però, encara que el consum de porno no canviï els gustos dels consumidors, podria ser que afectés els clixés d'alcova. En un estudi publicat l'any passat, investigadors de la London School of Hygiene & Tropical Medicine van intentar descobrir si el porno influïa en la decisió dels joves de practicar sexe anal. Van entrevistar 130 nois i noies d'entre 16 i 18 anys, alguns en grups i d'altres sols. Tots dos sexes ho consideraven probablement plaent per als homes i dolorós per a les dones, si més no si estaven "nerviosos" o eren "innocents". Molts dels nois van afirmar haver pressionat la parella perquè hi accedís; les noies van dir que els ho continuaven preguntant, de vegades enèrgicament, fins i tot després d'haver-ho rebutjat reiteradament.

Els participants van dir que el porno "feia" que els homes volguessin el sexe anal, una explicació que Cicely Marston, una de les investigadores, qualifica de "parcial, en el millor dels casos". El desig demostrat per molts nois de presumir de conquestes sexuals semblava, si més no, que hi influïa, però la influència del porno es feia palesa en la seva idea més general del sexe. Els investigadors els van demanar que diguessin totes les pràctiques sexuals que coneixien. Els participants van llistar molts trops pornogràfics, com trios i *gang bangs*, i algunes pràctiques escatològiques i extremadament violentes que s'han fet famoses per vídeos o pel·lícules concretes.

Sense estudis longitudinals, però, és difícil saber si hi ha hagut un gran canvi en les pràctiques sexuals i, si és així, si el porno hi ha influït. L'executiva publicitària Cindy Gallop aporta una percepció intrigant i pertorbadora. El 2003, quan →

A DINAMARCA, ON FA 46 ANYS QUE HI HA EDUCACIÓ SEXUAL, VOLEN CONSUMIDORS «CRÍTICS»

→ tenia 43 anys, va intentar aconseguir un client que era una agència de cites per internet. Per estudiar el mercat, va inscriure's a diversos dels seus competidors. Va rebre missatges d'un bon grapat d'homes d'entre 20 i 30 anys.

Com que Gallop també estava interessada en el sexe sense compromís, es va trobar en una bona posició per examinar de més a prop els canvis en els costums sexuals. El 2009 va crear un portal, *makelovenotporn.com*, per desmuntar deu "mites sobre el món del porno" que semblava que s'havien convertit en moneda comuna entre els nois, com la idea que a les dones les posava calentes que els diguessin obscenitats durant l'acte sexual. Una conferència TED de quatre minuts que va pronunciar sobre les seves experiències va ser una de les més comentades aquell any, i des d'aleshores ha tingut més d'un milió de reproduccions a YouTube.

Gallop encara rep correus de tot el món. Li diuen que les noies també han vist modificades les seves sensibilitats sexuals pel porno. Parelles de joves li donen les gràcies per haver-los obert a conversar i així haver-se adonat que cap dels dos no havia gaudit del que feien al llit només perquè cadascun pensava que l'altre ho volia fer. Mentrestant, ha creat *makelovenotporn.tv*, un portal per compartir vídeos destinat al sexe del món real "socialment acceptable i que es pugui compartir socialment", i espera crear-ne un altre amb materials per a l'educació sexual, si aconsegueix trobar finançament.

Hi ha qui respon a la riuada de pornografia a internet intentant reprimir-la. El 2013 el Govern britànic va forçar els proveïdors d'internet que bloquegessin el contingut per a adults dels ordinadors dels nous clients, tret que ells en desactivessin els filtres. Com que la majoria de clients ho feia, ara el Govern pensa tancar les pàgines per a adults que no obliguin els usuaris a demostrar que són majors de 18 anys, potser a través d'un control anònim de la ID amb el cens electoral o d'agències d'informació creditícia. Com que la majoria de pàgines pornogràfiques són fora del Regne Unit, té la intenció d'obligar els proveïdors d'internet que bloquegin els webs que no ho compleixin.

Els filtres, si més no, impedeixen que els nens vegin coses desagradables per accident. Però qualsevol que busqui porno els pot esquivar fàcilment amb una VPN, i un bloqueig indiscriminat de material legal pot infringir la normativa europea que prohibeix als proveïdors d'internet tractar un tipus de trànsit de manera diferent que els altres. Dinamarca, on l'educació sexual és obligatòria des del 1970, té una estratègia diferent. Més que intentar fer veure que el porno no existeix o impedir que la gent en miri, alguns professors danesos comencen a debatre l'assumpte a classe. "No és qüestió d'introduir els alumnes al porno", diu Christian Graugaard, professor de sexologia a la Universitat d'Aalborg, que voldria que aquestes classes s'estenguessin a tot el país. "L'aclaparadora majoria tant de nois com de noies ja ha topat amb imatges pornogràfiques des dels primers anys de l'adolescència". El porno es pot fer servir per parlar sobre igualtat de gènere, sexe segur i sobre què significa el consentiment, afegeix, i sobre com tenir una vida sexual feliç en el futur. Ja que el porno forma part de la seva vida, creu Graugaard, "és important que els joves aprenguin a ser-ne consumidors crítics". •

Traducció d'Arnau Figueras

© *The Economist*

Era l'any 2012 i l'objectiu de Fabian Thylmann era dominar el món. L'home que havia muntat Manwin, un gegant emergent de la pornografia en línia, ara controlava gran part dels deu *tubes* principals –portals que, com YouTube, contenen milers de vídeos i que són enormement populars, perquè molts dels seus contin-